

TERVETULOA LUONNONVÄRJÄYKSEN PERUSKURSSILLE

6.-8.9.2024 Järvenpään opiston käsityötalolle!

Näin kesän alkaessa ja luonnon ryhtyessä tarjoamaan parastaan on mukavaa muistutella teitä syyskuun kurssista, jolla pääsemme testaamaan luonnon antimia värinlähteinä! Luonnonvärjäyksen peruskurssilla opit värjäämään villalankoja luonnosta saatavilla väriaineilla ns. keittovärjästekniikalla, joka on yleisin ja perinteisin tapa värjätä lankoja. Lisäksi opit kyypivärjästekniikan (hedelmäsokerikyypin), jolla värjäämme lankaa siniseksi luonnonindigolla.

Lue kirje huolellisesti ja tee määritellyt esivalmistelut. Kurssilaiset tuovat itse langat ja värjäämiseen tarvittavat kasvit. Infossa sovimme jo joitakin etukäteen kerättäviä materiaaleja ja tähän olen lisännyt joitakin kasveja.

LANGAT

Arvioin, että ehdit värjätä kurssilla noin kilon lankaa. Tähän vaikuttaa sekä oma aktiivisuutesi että sääolosuhteet – mikäli emme voi tehdä tulia pihalle (metsäpalovaroitus) isojen patojen alle, määrä voi jäädä pienemmäksi. Kurssiin kuuluu puretusaineet yhtä kiloa lankaa varten, joten ko. lankamäärä kannattaa varata mukaan. Vaikka et ehtisi värjätä kaikkea lankaa, mutta puretat sen, säilyy se sinulla myöhempiä värjäyksiä varten.

Langaksi kelpaavat kaikenlaiset villa- ja villasekoitelangat, myös ihan tavalliset ns. ”markettisukkalangat” (esim. Nalle ja 7 veljestä). Mieti, mihin mahdollisesti tulet käyttämään värjäämääsi lankaa ja valitse sitä kurssille sen mukaan. 100% suomenlampaan villalankoja saa tilattua mm. kehräämöistä, joita löydät googlettamalla. Huom! Kurssilla voit värjätä valkoisia, luonnonvalkoisia ja (vaalean)harmaita lankoja. Harmaat langat lisäävät väriskaalaa, sillä harmaa pohjaväri muuttaa keltaisia värejä vihertäviksi. Suosittelen!

Langat tulee pestä ja vyyhdittää valmiiksi. Erityisesti kehräämöistä tilatut, käsittelemättömät langat voivat olla niin rasvaisia, että värjäminen ei onnistu pesemättömään lankaan. Pese lanka villalle soveltuvalla pesuaineella.

Vyyhditä langat valmiiksi 20 gramman vyyhdeiksi. Alamme purettua lankoja heti perjantaina etkä ehdi tehdä vyyhtejä enää paikan päällä. Vyyhdittämisen apuna voi käyttää esim. tuolin selkänöjää tai pienehköä pahvilaatikkoa. Vyyhteihin tulee sitoa seuraavalla sivulla olevan kuvan mukaisesti ns. pasmalangat ja haltijalanka, jonka päähän merkitset maalarinteippiin nimesi/nimikirjaimesi sekä halutessasi tiedot langasta. Pasmalangon tulee olla löysällä, ettei se estä värin kiinnittymistä vyyhdillä olevaan lankaan. On tärkeää, että

vyyhdit ovat enintään 20 gr painoisia, sillä 10 litran kattilaan, joita myös käytämme, ei muuten mahdu kaikkien opiskelijoiden langat.

Langan vyyhditys:

KASVIT

Nyrkkisääntö tuoreiden kasvien osalta on, että niitä tarvitaan 1 kilo / 100g lankaa. Tällä kurssilla tarvitsemme siis vähintään n. 2 kiloa kutakin värin lähteenä käytettävää kasvia, mikä tarkoittaa, että kukin kurssilainen tuo vähintään n. 200 grammaa (tuore paino) kutakin listalla olevaa kasvia. Olen rajannut tuotavia kasvilajeja, koska kovin suurta määrää eri lajeja emme ehdi keitellä. Saatuaanne perustaidot haltuun, pääsette jatkamaan kokeiluja kaikilla haluamillanne kasveilla 😊

Kasveja voi kerätä pitkin kesää ja kuivattaa. Myös tuoreena voi toki tuoda, mutta esim. kukinta-aikaa on vaikea ennustaa ja kukkivia kasveja toivon kerättävän kukkivana ellei listassa ole erikseen muuta mainittu.

Huom! Jos teillä on ryhmän kesken jokin yhteinen someryhmä, voitte siellä sopia kasvien keräämisestä myös niin, että joku ei tuo jotain ja joku tuo jotain enemmän. Minun on vaikea tietää, mitä teistä itse kullakin on helposti saatavilla.

Kerättävät kasvit:

Pietaryrtti

<https://luontoportti.com/t/163/pietaryrtti>

Huom! Säilytä/kuivata ulkona – voimakas haju johtuu myrkyllisestä tujonista, joka voi aiheuttaa oireita sisätiloissa.

Kanadanpiisku

<https://vieraslajit.fi/lajit/MX.39730>

Osallistutaan vieraslajin hävittämiseen! Ainakin täällä Helsingin suunnalla pientareet ovat tätä keltaisenaan. Eikä haittaa, vaikka keräisit joukkoon jotain muuta piiskua.

Lepän kävyt

<https://www.sll.fi/vantaa/2021/04/06/lepat-ovat-kevaan-varhaisia-kukkijoita/>

Kerää maasta. Määrä ei tarkka – tuo niin paljon kuin ehdit/jaksat poimia. Nämä säilyvät hyvin.

Sipulin ja punasipulin kuoret

Näitä kumpaakin pieni ”hedelmäpussillinen”.

Koivun lehdet

Tuo koivun lehtiä vain, jos saat niitä jostain luvallisesti kerätä. Eniten väriaineita on alkukesällä, joten kerää silloin, jos mahdollista ja kuivata. Myös kaadettujen koivujen, juhannuskoivujen ja käytettyjen saunavihtojen lehdet kannattaa hyödyntää. Kiva olisi, jos saisimme lehtiä reilusti, sillä väri on hyvä ja kestävä.

Marja-aronian marjat

Tätä toivottiin infossa 😊 Upea väri, mutta ei valitettavasti kovin hyvin valoa kestävä. Tuokaa tätä, jos mahdollista – määrä ei tarkka (”reilusti”).

MUUT TARVIKKEET

- 2 ämpäriä
- suojakäsineet ja hengityssuojain
- essu tai roiskeita sietävät vaatteet - työskentelemme myös ulkona eli sään mukaan lämmintä, hellesuojaa tai sadevarusteet
- saappaat tai tukevat jalkineet
- sakset, kalalankaa tms. (valkoinen)
- maalarinteippiä, kuulakärkikynä tai permanent tussi
- muistiinpanovälineet

Lisäksi iloista mieltä ja intoa uuden oppimiseen

toivottaa kurssin ope Salla Hänninen 😊

